

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

MEJDAN SIMEUNA ĆAKA

Petar Kočić

Tišina. Samo kotao kvrca i katkad varnica prsne, pa se kao u ljutini raspršti i utrne. Kroz porazbijane crkvene prozore širi se težak, zagušljiv miris od zeljina i tamjana i miješa se s mlakim rakijavim zadahom koji se diže povrh uzavrelog kotla.

– Daj mi kaži, Mićane! – trže se majstor Glišo kao iz dubokog premišljanja, prima se vatri, istrese lulu o dlan, pa je opet napuni i metnu ugljen... – Daj mi kaži, Mićane, moreš li ikako znati što Simeuna ne zakalućeriše? Eto, rećemo, služiš već puni trideset godina kalućere, pa već to, ja mislim, bolje znati nego iko drugi. E da ‘vamo rećeš da nije ućevan, jest brate, bogme duplo, kabasto ućevan! Eno u namastiru ima makar dva tovara knjiga, pa koju goć otvori, zna u njoj, na moju dušu, ko i sarajevski vladika, a da i ne mećemo u raćun ovog banjalućkog trbušatog Likotu što nosi škrljak ko i svaki švapski šikutor, sram ga i stid bilo Kristova lišca!

– I ja se, ljudi, tome ćudim: što bi to moglo biti posrijedić – ću se neko iza kace, pa zijevnu i strese se.

– E moj brate, ućevan veliš! On ‘vamo ućevan jest, ama nije sve ni u nauci. Sjarni-de, Glišo, taj ugarćić!?

– Junaci moji, ja bić reko da je tome rakija najviše kriva.

– Ono da..., doduše..., ‘nako po pravi...

– Ja ne znam – zavija i zapleće Mićan.

– Rakija, Mićane, rakija! Nemoj zavijati. Ćasnog mi krsta, krstio se njim već klanjo ko Turćin ili nosio škrljak ko trbušati Likota – sram ga i stid bilo Kristova lišca! -, ako Simeun nije do sada popio toliko rakije da bi se na njoj, kad bi se pućtila kroz badanj, moglo samljjeti dvadeset ulćeka sirove zobi!

– Ti, majstore, uvijek pregoniš! – ljutnu se Mićan. – Dvadeset ulćeka sirove zobi! Ne griješ, bolan, duše!

– Ne gudi ni ti, Glišo, baš tako debelo! – ću se onaj iza kace i opet zijevnu. – Piju, a i pili su, dragosti moja, i drugi. Ili je pokojni Silavestar pio, ili je živ rob nije pio, pa ga jopeć zaigumaniše, pa zaproigumaniše, dok ga ćak i ne zajermonašiše. Šta ti veliš Mićane?

– Bolje da i to rade nego da nose škrljake i da se po Banjoj Luci šajcaju sa švapskim rospijama ko trbušati Likota, sram ga i stid bilo Kristova lišca! I to mi je vladika i jedan Kristov svještenik! – viknu majstor Glišo i prezrivo pljunu.

Mi?an ih pogleda mrko, debelo, pa mirno, kao s nekom tugom nastavi:

– ?ud je njemu njegova kriva, ?ud! On ?e šje?eti s tobom, razgovara?e se, bratski ?e se ljubiti i grliti, onda ?e sko?iti i podvrisnuti: “Stoj! Budi mene miran” – pa ?e te na mrtvo ime isprebijati ako je ja?i. Krošto, zašto, to nek’ sami bog zna. A pravo, po duši kad budemo govoriti, mekana je srca i podatne ruke: zalogaj bi ?ovjeku iz usta dao. Nema vajde kriti, voli bra?o, i da malo udari u stranu kad što o sebi govori. Ali njegova laž, njegove, ‘o?u re?i, bešjede, nijesu nikom na šteti.

– Kakav je da je, naš je! Drag nam je.

S onu stranu crkve ?uše se promukli glasovi, odjeknuše potmulo kroz crkvu, razliše se i tihano, drš?u?i izumriješe u vrhovima ?etvrtastog zvonika i oblo svedenog kubeta.

– Eto i’, na moju dušu, kotlu! – trže se Mi?an kao da ga nešto za srce ujede i ustade sa stoca.

Na avlijskom zidu više kotla zatreperi svjetlost od svije?e, pa se zaigra po kotlu dok se i po nama ne rasu. Iznad oltara prema vatri ukaza se Sopronija Luburi? Knežopoljac, proiguman od namastira Gomjenice, i Simeun Peji? Rudar, ?ak od namastira Gomjenice. Ogrnuli nekakve stare, lisi?inom postavljene ?urkove, isprije?ili poduga?ke ?ibuke, pa idu i pomalo posr?u, a ?a?e pred njima nosi debelu, voštanu svije?u.

– Dobro ve?e, ktitori i priloženici sija svjatija obitelji vsego mira!

– Bog dobro dao, oci naši du'ovni! – odazvaše se svi i poskakaše na noge.

– Rakijo majko! – prošapta neko u mraku.

– Ama, vi se nešto zagovorili o Simeunu i o starim kalu?erima, pa ?usmo... Ne da nam se spavati... te do?osmo da... – zaple?e jezikom otac Sopronija.

– Ne šjedaj, Simeune, na tu klupu! – viknu Mi?an i poodma?e mu svoj stolac da sjedne. – Maloprije nam se ne'otice prosu kom, pa je, proš?eš, mokra.

– Nije ni on najsvulji – promrmlja neko iza kace.

– Šta vi to pri?ate o meni? – u?ini se Simeun kao da i ne ?u što onaj u mraku re?e.

– Zbilja, brez šale, šta vi to pri?ate o mom Simendašu, o mom starom deliji i branitelju ove obitelji i ove naše svete ?abe? – re?e vrlo meko, gotovo pobožno, otac Sopronija i sjede na prag od podruma. – Ja najvolim na pragu...

– Od podruma! – dodade neko iz mraka.

– Ama, ko to ve?eras neprestano nadovezuje i bronda u mraku?! – razgoropadi se Simeun, sko?i pomamno sa stoca i živo sijevnu o?ima. – ?asne mi trapeze, ja ?u š njim ve?eras morati podijeliti mejdan ko birzemanile s Asan-begom ?ekom od Sane, pa kome bog i sre?a juna?ka voljadne!

Jedva ga umiriše i svladaše da ne podvrisne: “Stoj! Budi mene miran!”

Mi?an im, i njemu i ocu Soproniji, nato?i po ?ašu rakije. Sletiše sa sviju strana Simeuna da im pripovjedi kako je dijelio mejdan s Asan-begom ?ekom.

– Vi ‘o?ete da vam to pripovjedim? E, moja djeco, istrovo je Švabo svijet, ispoganio i prevjerio. Ušla u narod nekakva nevjera i prokletstvo. Niko nikom ne vjeruje, pa se bojim da meni ne?ete vjerovati...

– Jest bogme, Simeune! Pošljednje je vrijeme nastalo, vidim ja. I vladike po?eše ko i šikutovi nositi škrljake i šajcati se po ?aršiji u po bijela dana sa švapskim rospijama, stid i’ i sram bilo Kristova lišca! – uzdahnu majstor Glišo i opet prezrivo pljunu.

Poslije dugog moljakanja i ustezanja, Simeun izvru ?ašu i po?e:

– To je bilo prve ne?elje iza ukopacije, a upravo na ne?elju dana pred onaj moj, ako se po?em šje?ate, zulum u Bronzanom Majdanu, kad sam ono ‘nako po starinski malo preplašio Majdance i pokupio nešto nameta. ‘Ustrija je, ko što znate, bila ve? zastupila. Švapski soldati izišli su s jednim kapetanom na Kadinu Vodu, porazapinjali ?adore, pa ‘nako ?ute. Svijet se bio malo smirio, ali još, što ‘no vele, zaudara kokija od baruta. Tako to potraja jedno dva-tri dana, dok povikaše: “Eto, veli Turaka Krajišnika na Banju Luku! Eto i’ kažu, ko na gori lista!” Jedni ?e, ?uje se, udariti, pod Derviš-agom Pozdercom, preko Poloja, pa na Bronzani Majdan, pa onda ve? preko sela dolje na Banju Luku; a drugi ?e – nali’-de, Mi?ane, još jednu ?ašu ocu Soproniji! – a drugi ?e, pod Asan-begom ?ekom, krenuti sa Sane uz Kozicu, pa ?e prije?i na Tominom mostu preko Gomjenice i udariti na namastir. Tuj ?e, pogovara se, u’vatiti konak, ve?erati, šenlu?iti, pa onda, upravo pred zoru kad se dijeli dan i no?, zapaliti crkvu i krenuti na Banju Luku. Tako se u ono vrijeme novalo i govorilo, i ovo vam je, djeco moja i Srbovi moji, ko jedno istori?esko zbitije.

Svijet se jope’ uznemiri. Po?eše ljudi sklanjati neja? i sermiju u zbjegove. Svejedno vam je, bra?o, bilo ko kad ?ojek iza velikog umora legne da spava, pa ga upola sna probude.

Izišli ja, pokojni Partenija i Isaija u avliju, pa ‘odamo i jednako pogledamo u Gomjence i osluškujemo.

– Šta ?emo, bra?o? Da bježimo? – uzvrti se Isaija.

– Šta ti veliš, Simeune? – okrenu se pokojni Partenija meni.

– Ja velim, ako ?ete me poslušati: da svete knjige, ikone krstove, odežde i sve što se mogne iz crkve dignuti, sklonimo u zbjeg.

– Pa i ja tako mislim – uta?e se Isaija. – Onda bi veli, i mi mogli ?ego? skloniti.

– Pa onda – nastavi’ ja i ne glede?i na Isaiju, jer znam kakav je junak – pa onda da skupimo jedno pet-šest stotina ljudi, pa da branimo ovu našu svetu ?abu od prokleti’ Agarjana.

Govorimo mi tako, dok uleti u avliju Stanko Dakovi?:

– Eto, veli, Krajišnika uz Kozicu! ?uju se puške.

– Šta ?emo, pobogu bra?o?! – uzvrtio se Isaija ko Ciganin u kotlu, pa drk?e ko prut i ‘oda gore i dolje po avliji.

– Šta je? Što si se uplašio toliko? Kalu?er si. Nemaš djece, pa da ?e, ako ve?eras pogineš, plakati gladna i gola za tobom. “Šta ?emo, pobogu bra?o!” Dobro. Šjedi?emo, pi?emo i razgovara?emo se ko i dosad, dok se ljudi ne skupe, pa...

– Tebi je, Simeune, uvijek do nekakve bresposlice! Glava, bolan, igra.

– U tebe igra, vidim ja, da mi i ne kažeš.

Prepo se Isaija, zamislio se, dok se nešto ne došjeti:

– Da zovnemo, veli, kapetana i soldate s Kadine Vode da nas brane?

– Teško onom koga drugi brani! – do?eka’ ga ja k'o iz svog štuca; sastavi’ vatru u vatru.

Popasno je doba. Sunce privilo kraj i ve? pada na zaranke. Puške u?estale. Pucanj se sve bliže i bliže primi?e. Isaija uzja konja i pobježe kapetanu na Kadinu Vodu.

– I stari su ti bježali, kukavico sinja! – viknu’ ja i ispali’ štuc za njim, onda naredi’ momcima da sazovu ljude, pa šjedo’ s Partenijom piti. – Uli’-de, Mi?ane, još jednu ?ašu ocu Soproniji!

– Uli’, Mi?ane, uli’, – ?u se neko iz mraka. – Pa moreš i Simeunu jednu uzgred nato?iti.

– Nek’ je otac Sopronija zadovoljan i po?estovan, a za me je lako! – re?e Simeun, iskapi ?ašu, pa nastavi: – Skupi se svijeta puna, ravna ravcijana avlija. Sve naoružano do zuba došlo da brani od mrski’ Agarjana ovu svetu crkvu. Pokojni Partenija – i u grobu mu ‘vala! – izvalja cijelo cjelcato bure rakije iz podruma da se narod malo oslobodi i pribere.

– Pi?te, bra?o i Srbovi moji! Bolje da mi popijemo nego Turci Krajišnici i Asan-beg ?eko, bulešiku mu njegovu i džamijski šiljak!

I boga mi, svijet se lijepo i podobro pribra. Stanko ?akovi? uze gusle, prevu?e dva-tri puta gudalom, pa kliknu:

Svaka staza žali po junaka,
Ravni Azi? Zalovaru starog,
A Tramošnjia Tomu ?akovi?a,
Gomjenica Partu igumana,
I junaka Simeuna ?aka.

Vješt Stankela, bog ga ne ubi?e, pa prevla?i sitno po strunji, a grlo ukoritio, pa misli ?ojek: ne pjeva, ve? zajedno sa strunjom pla?e, jeca, cvili. Mene obuze nekakav silan merak, o?i mi usplam?eše ko dvije žive žeravice, pa podvrisku’ koliko me grlo donosi:

– Stoj! Budi mene miran, Asan-beže ?eko, bulešiku ti tvoju!

– Ginu?emo, bra?o, svi ?emo ginuti za ovu svetu ?abu!

– Svi ?emo ginuti! – ode odjek gorom i planinom iz pet stotina grla.

– ‘Vala narodu, koji ?e nas tako spominjati kad ve?eras poginemo, brane?i Hristov oltar i svetu ?abu od mrski’ i ne?astivi’ Agarjana! – jeknu pokojni Partenija ko uboden, a glas mu žalobitno

zadrkta i suze ga obliše.

– To nešto, Simeune, mlogo žalobitno. Uli’-de mu, Mi?ane, jednu ?ašu.

– O, ljudi, ovo ukrstilo s obadvije strane, pa ne da oka otvoriti! – prošaputa zlovoljno Mi?an i po?e to?iti. – Jadan li sam i kukavan, kako ?u šjutra starješini izi?i na o?i!

– Uto?i, Mi?ane, uzgred i meni jednu – pruži mu i otac Sopronija ?ašu.

– Istina, o?e Sopronija, to se ?ini ?ojeku žalostivno, ali ti je jedna žalobitna pripovjest, ko jedno, što veli Simeun, istori?esko zbitije – razlaže onaj u mraku.

– Da, da, djeco moja i Srbovi moji, mlogo sam ja crni’ i mu?ni’ dana preturio preko ove sijede glave brane?i ovu svetu crkvu od nemilostivi’ i bezbožni’ Agarjana, te vam je i ovo ko jedno istori?esko zbitije! – uzdahnu duboko Simeun i pruži ruku da primi ?ašu.

– Pa to je, bolan Simeune, ko jedna istorija! – uzviknu otac Sopronija meko i kao malo za?u?eno, pa izvrnu ?ašu naskap.

– Tako je, tako, o?e Sopronija: upravo ko jedna, što reko ti, istorija, ko jedno istori?esko zbitije, što kažu naše svete pravoslavne knjige – potvrdi Simeun, ispi ?ašu nadušak, otra brkove, napuni i pripali lulu, pa oduševljeno nastavi:

– Stoji narod spreman i naoružan. Svijetli se i škripi oružje, a ?aša ide od ruke do ruke. Turci se sve više primi?u. Puške jednako prašte, ne prestaju. U'vatila se, bože moj, ona barutna dumagija od neba do crne zemlje! Ništa se ne vidi, a podavi nas kokija od baruta. Dok odjednom udariše talambasi, ciknu turska borija, i pucanj prestade. Naša mrtva straža povika s Tominog mosta: “?ujte i po?ujte! Okrenuše Turci na Viluse! Uvano ?e u Donjem Pervanu pasti na konak!” – “Za mnom, bra?o!” Vrisnu’ ja ko...

– Ne, Simeune pobogu brate! Prevali koto, ako za boga jedinog znaš! – viknu preplašeno Mi?an i uhvati ga za rukav, jer se bijaše u pri?anju toliko zanio da bi udario u jurišu posred kotla da ga ne zaustaviše. Simeun se samo malo trže natrag, ni najmanje se ne zbuni ve? još oduševljenije i silnije nastavi:

– Za mnom, bra?o! Za mnom, ko se ?asnim krstom krsti i ?iji su stari na Kosovu kosti ostavili za vjeru i ote?estvo! – vi?em ja ko ris, a obuzelo me nekakvo snažno drktanje i ognjevit merak, te od velike sile po?e ode?a na meni pucati.

– Za tobom i u goru i u vodu, delijo i vojvodo naš! – ode odjek gorom i planinom iz pet stotina grla.

Pokojni Partenija na brzu ruku o?ata vojinstvenu molitvu i sveti barjak, pa ga s blagoslovom predade Stanku ?akovi?u. Onda mene ispovjedi i pri?esti, a ostalu vojsku samo blagoslovi i poškropi vodicom. Opremi’ se ja za tren oka. Dade mi Partenija svoju pancijer-košulju, gerenalsku kabanicu i onu škrlja?inu što je neke godine, kad je išo u Kaursku, kupio od nekog Prajza u Zadru. Obuko’ najprije pancijer-košulju – ne?e mi ni ona, mislim u sebi, biti naodmet – onda obuko’ kabanicu, pa podobro natuko’ škrlja?inu, pripasa’ sablju a štuc i ostragušu prebaci’ preko sebe, pa se vrgo’ ?ogi na ramena. Vrišti ?ogin poda mnom ko carski at, grize ?em i razbacuje pjenu, propinje se na prednje noge, a iz stražnji’ pršte varnice ko nebeske svjetlice. A kad pirne kroz

nozdrve ne?ete mi, bra?o, vjerovati... a kad vrkne i pirne kroz nozdrve, sa drve?a polije?e liš?e!

– Vjerujemo, vjerujemo, Simeune! Što ne bi' vjerovali? Uli'-de mu, Mi?ane, jednu ?ašu.

– Neka! Ne?u! – odgurnu Simeun osorno rukom ?ašu, jer je bio pao u onaj nepojmljivi, vatreni zanos kad svi živci drš?u i trepere u ognjevitom oduševljenju, kad rije?i živo pršte kao varnice, a slike se nižu neizmernom lako?om, kad laž postaje istina u koju se tvrdom, kamenom vjerom vjeruje i kad se obi?an lažov?ina pretvara u ?udnovato, zagonetno stvorenje. – Ali, ?ujte vi šta ?e sad biti! – viknu Simeun i produži: – Po?osmo. Povrvi vojska, narod, za mnom ko, ne budi primijenjeno, ovce na solilo. Kod mlina neko povika:

– Stoj! Ko je?

– Vojvoda Simeun Peji? Rudar, ?ak od namastira Gomjenice i njegova ordija – javi po komandi barjaktar. – A ko ste vi?

– Ne pitaj, ve? udri! Zar ne vidiš da su balije, šiljak im džamijski! – povika neko iz ordije i ispali iz puške.

– Stoj, ne pucaj! – viknu' ja. – Stoj, ne pucaj! Drž'te se reda i komande! Ovo je turski asker. Da i' najprije pitamo, bra?o, što traže oni ovuda?

– Ama što ?emo i' pitati, krst im nji'ov! – riknu ko lav pokojni Belemez i isuka nekakvu 'andžarinu da i' sve iskasapi.

– Stoj, ne sijeci! Stojte, bra?o, ne sijecite, jer ovo mogu biti i naši ljudi – sinu meni nešto kroz glavu.

– Pa, bra?o i jesmo vaši ako ste Srbovi – odgovara jedan a cepti na njemu o?e?a ko da ga je groznica u'vatila. – Arna ne bi', veli, reko da ste Srbovi... Kakav vam je to vojvoda ko kakva švapska gerenalina... kapetanina! Zbilja, da to nije kapetan s Kadine Vode?

– Ama, kakav kapetan, kakvi naši, krst vam, 'o?u re?i šiljak džamijski! – zavitla Belemez 'andžarinom!

– Ne sijeci, Belemeze, ja sam... – David – viknu jedan malen ?ovjek, gotovo prirasto za zemlju.

– Ama, jesi li ti to, Davide? Iz daljine reko bi ?ovjek da si pravi mustapez. Ama, krsnog ti imena, ?e nabavi mustapesku o?e?u? O, ljudi, ljudi! – ?udi se Belemez i oblije?e oko njeg'. Ko bi, veli, reko i pomislio da je ovo David Štrbac! U svašto li se ovaj ?ovjek pretvara, Kriste, istini bože!

– Ne pretvaram se od bijesa, ve? od nevolje ljute, bra?o' Asan-beg ?e na namastir! – uzdahnu David, pa se okrenu meni: – Juna?e i branitelju ove naše svete ?abe, tvoja glava prva ?e pasti. Turci su ljuti na te i na oca Parteniju, jer se pronio glas p'o Krajini da ste vas dvojica kriju?i oko pono?i svake no?i dobivali nekakve nesretne depešine iz Crne Gore, i od srpskog knjaza iz Biograda. A sad se jope' govori da ste vas dvojica neke no?i u gluvo doba nekakve ?et'ri proklete i nesretne depešine – iz Be?a dobili. 'Vamo, vele, oko Sane svak' vjeruje da ste vi doveli Švabu u Bosnu.

Istom to David govori, a od Tomina mosta pu?e puška, pa se razliježe pjesma i popjevka:

– Kurvo ku?ko, Simeune ?a?e! Kurvo ku?ko, Parto kalu?ere! – Poznado' mu grlo.

– Eto ga, na moju dušu! – povika neko. – Ama, kakva je to naša mrtva straža? Oni javiše da Turci okrenuše na Viluse, a vidi sad!

– Straža je pobijena, a ono je bio balijski marivetluk – veli pametni David.

– Kurvo ku?ko, Simeune Da?e! Kurvo ku?ko, Parto kalu?ere. Jeste li mi konak pripravili? – gigija i popjeva Asan-beg.

U meni uzavre krv. Po?e ode?a na meni od nekakve siline i pasjaluka pucati. Obodo' konja, pa podvrisnu':

– Kurvo ku?ko, Asan-beže ?eko, u susret ti ide Simeune! Vrišti at poda mnom, baca pjenu, propinje se na prednje noge a ispod njeg sijevaju varnice ko nebeske svjetlice. A kad vrkne kroz nozdrve, – more biti da mi ne?ete vjerovati – kad pirne i vrkne kroz nozdrve, sa drve?a polije?e liš?e! Sretosmo se. On sam, ja sam. Ja podvrisnu' koliko me grlo donosi:

– Stoj! Budi mene miran, kurvo ku?ko, Asan-beže ?eko!

Kad me ugleda, prepade se silno, poblijedi, obamrije. Oružje mu ispade iz ruku.

– Sjaši, balijo! – zagrmi' ja i naperi' štuc. On sja i stade ko uko?en, onijemio od stra.

– Bacaj sve što imaš od oružja uza se još! Pobaca sve.

– Uzjaši, Tur?ine! – vi?em ja i uvijek držim naperen štuc – nije štuc ve? majku svoju. – Sjaši, Tur?ine; uzjaši, Tur?ine, balijo; uzjaši, jope' balijo! Sjaši, Asane; uzjaši jope', Asane! Sjaši, beže; uzjaši jope', beže! Sjaši, ?eko; uzjaši jope', ?eko! – komandijeram ja, a on sja'iva i uzja'iva.

– Aman, dosta.

– Nije dosta, nije. To se tebi ?ini, Asan-beže, da je dosta! – drmnu' ga štucom me?u ple?i i viknu':

– Nek' sjaše asker da uzjaše bašibozuk! Nek' sjaše bašibozuk da uzjaše carski redip! Nek' sjaše carski redip da uzjaše carski suharija! Nek' sjaše carski suharija...

– Aman, dosta je; aman, dosta je! – vi?e Asan-beg, a oznojio se pa jedva diše.

– Nije dosta, Asan-beže, nije! To je pred ve?eru, pa ?eš bolje i sla?e jesti. To je, Asan-beže, i zdravo u jednu ruku. – Drmnu' ga jope' štucom i podviknu': – Nek' sjaše suharija da uzjaše subaša! Nek' sjaše subaša da uzjaše paša! Nek' sjaše paša da uzjaše vezir! Nek' sjaše vezir da uzjaše valija! Nek' sjaše valija da uzjaše gazija! Nek' sjaše gazija da...

– Aman, dosta je! Pomagajte, ljudi!

– Ama, nije dosta, Asan-beže. Šta je tebi ve?eras? E kad si se umorio, uzmi tu serdžadu iz terkija i prostri je, pa malo odmori.

Prostrije on serdžadu i po?e da sjeda.

– Ne šjedaj, Asan-beže! – viknu' ja i drmnu' ga jope' štucom me?u ple?i. – E, baš ti ja ništa ne znam, Asan-beže' bolje ?eš se na konju odmoriti. Jaši!

– Livše ?e mi biti na travi.

– Ne?e, Asan-beže, ne?e. Mene ti pitaj! bolje ja to od tebe znam. Jaši, šiljak ti džamijski! – pu?e štuc po le?ima, i Asan-beg uzja.

– Ama šta je to ve?eras, ako za boga jedinog znaš?! Ubi' me, ne mu?i me više. Alal ti krv, ubi' me!
– preklinje Asan-beg. – Alal ti krv i ovog i onog svita.

– Šta je tebi, Asan-beže, ve?eras? Da se nijesi zbilja bogami, umorio? E, baš ja ništa ne znam! Sjaši, sjaši, livše ?e ti biti na travi. I ti imaš pravo. Skinu uzgred i sedlo, pa se malo nasloni i odmori, u tom ?e ti i Partenija pripremiti gospocku ve?eru. Nadamo se mi tebi ima ne?elja dana. Dovedi smo i dvije Vlahinje. O, da i' vidiš, Asan-beže, pa da ti se o?i dvije nagledaju, dao bi pola Krajine!

On skide sedlo, šjede, pa se malo nasloni i oda'nu, a ja potego' ostragušu me?u ple?i:

– E, baš ja, Asan-beže, ništa pod bogom živim ne znam, a vidim ne znaš ni ti. Jaši! Najbolje se bolan, ?ojek more na голу konju odmoriti kad je zorli umoran. Jaši, Jaši!

– Aman, šta ?iniš ve?eras sa mnom?! – jeknu Asan-beg i jedva uzja gola konja.

– Ništa zlo, Asan-beže, ne ?inim. Dijelim mejdan.

– Aman, zar se tako dili mejdan?

– ‘Vako dijeli mejdan Simeun Peji? Rudar, ?ak od namastira Gomjenice, ako nijesi po?em znao. On druk?ije ne zna. Ubi' ga, Asan-beže, posijeci, on druk?ije ne umije. A baš bi mu drago bilo kad bi i druk?ije znao, ali šta ?eš kad ne zna!

Sjaši, uzjaši! – vi?em ja, štuc mu ispravlja le?a, a on sja'iva i uzja'iva na onako gola konja. – Sjaši, uzjaši! Sjaši, uzjaši! Sjaši, uzjaši! Sjaši, uzjaši! Sjaši...

– Dosta je, ako za boga jedinog znaš!

– Nije dosta, bolan Asan-beže! Još jedno dvije-tri'iljade puta, pa ?e biti dosta, da ti i ne kažeš... Sjaši, uzjaši! Uzjaši, sjaši! Uzjaši, sjaši! Sjaši, uzjaši! Sjaši, uzjaši!

Srce mu prepu?e. Udari mu krv i na nos i na usta, i na uši i na o?i. Stra'ota, bra?o, pogledati! Šta bi vam, djeco moja i Srbovi moji, više duljio? Sve vam je ovo ‘vako bilo, i ovo vam je ko jedno istori?esko zbitije – završi Simeun kao s nekom tugom.

Onaj izi?e iz mraka, poljubi ga u ruku, i pruži mu ?ašu hladne rakije:

– Ovo sam ja cijelu ve?e za tebe ‘ladio, delijo naš i branitelju ove naše svete ?abe! Primi ovu ?ašu, nazdravi mi, oprost mi i blagoslovi me!

– ‘Vala ti, sinko, na tvojoj ?asti i ?estvovanju: Bog nek' te blagoslovi, ova sveta crkva i otac Sopronija! – jedva izgovori Simeun i prinese ?ašu ustima, a suze ga obliše.

Petar Ko?i? 1877-1916

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.